

Katedra ruského a francouzského jazyka vznikla v lednu 1991 rozdělením katedry cizích jazyků a literatur na jednotlivé jazykové katedry (katedru anglického jazyka, katedru německého jazyka, katedru ruského a francouzského jazyka).

Učitelské studium ruského jazyka bylo však zahájeno hned po založení fakulty a zajišťoval je seminář pro ruský jazyk a literaturu vedený A. V. Kamněvem (1949–1959). Po zřízení kateder v roce 1951 se seminář stal oddělením katedry filologie, kterou postupně vedli češtináři doc. PhDr. Vladimír Štěpánek, CSc., doc. PhDr. Jaromír Spal, CSc. a doc. PhDr. Miloslav Šváb, CSc. V roce 1963 byla katedra filologie rozdělena na dvě samostatné katedry: katedru českého a slovenského jazyka a literatury a katedru filologie, která zajišťovala učitelské studium ruského jazyka a později také německého jazyka v interním studiu a také angličtiny a francouzštiny v dálkovém studiu. Od roku 1968 dostala katedra přesnější název: katedra cizích jazyků a literatur. Po jejím prvním vedoucím prom. fil. F. Havelkovi (1963–1968) katedru postupně vedli PhDr. B. Česal, CSc. (1968–1970), prom. fil. M. Urbanová (1970–1976), doc. PhDr. A. Vinšálek, CSc. (1976–1980), Mgr. J. Frouz (1980–1985). V roce 1985 vznikla znovu katedra filologie zahrnující český jazyk a literaturu, ruský, anglický a německý jazyk). Vedoucím se stal doc. PhDr. K. Maršík, CSc.

V lednu 1991 byla po zavedení či rozšíření učitelského studia anglického, francouzského a německého jazyka katedra rozdělena na samostatné oborové katedry a vznikla katedra ruského a francouzského jazyka, jejíž vedoucí byla jmenována PhDr. E. Vyčichlová, CSc.

KATEDRA RUSKÉHO A FRANCOUZSKÉHO JAZYKA

*Katedra ruského
a francouzského jazyka*

V prvním období (1949–1963) charakterizovaném častými změnami koncepce vysokoškolské přípravy učitelů a názvů fakulty (pedagogická fakulta, vyšší pedagogická škola, pedagogický institut a znovu pedagogická fakulta) zajišťovalo oddělení ruského jazyka přípravu kvalifikovaných učitelů ruštiny nejen v interním studiu, ale rovněž ve značném rozsahu v dálkovém studiu ve střediscích v Plzni, Chebu a v Karlových Varech. Učitelé ruštiny zajišťovali výuku několika disciplín a vedle pedagogické činnosti se museli věnovat především přípravě studijních materiálů. Za druhé období lze považovat léta 1963–1970, kdy byly vytvářeny podstatně příznivější podmínky pro studium jak z hlediska délky studia, tak i z hlediska studijní literatury a možností většího kontaktu vyučujících i studentů s ruským jazykovým prostředím a s rodilými ruskými mluvčími (studijní pobyty, působení ruských lektorů na fakultě). Pro období normalizace, na jejiž počátku museli katedru opustit všichni učitelé, kteří zde učili 15 až 20 let, byl příznačný na jedné straně intenzivní ideologický tlak na veškerou pedagogickou činnost na fakultě, na druhé straně vytváření mnohem lepších podmínek pro rozvoj jazykových znalostí a poznání sovětské reality (jednosemestrové studium v SSSR, stáže, zájezdy, působení ruských lektorů na katedře). Pověření pedagogických fakult přípravou učitelů i pro střední školy zvyšovalo nároky na práci katedry.

Po roce 1990 se v souvislosti s podstatnou změnou postavení ruštiny v našich školách výrazně snížil počet studentů, ale ruský jazyk, jehož znalost v přiměřené míře je a bude i pro naši republiku trvale nezbytná, zůstal na fakultě stále aprobačním předmětem.

Učitelství francouzského jazyka bylo zahájeno již v roce 1964, kdy ke studiu učitelství francouzštiny na 1. a 2. stupni bylo přijato 10 studentů, kteří absolvovali v roce 1968 (vyučovaly Mgr. L. Pechmanová, Mgr. Jindrová a Mgr. Koubková). V září 1990 za velkého pochopení a pomoci francouzského velvyslanectví, konkrétně za přímé účasti ředitele C. C. L. E. Jeana-Yvese de Longueau, bylo studium učitelství francouzského jazyka po mnoha letech obnoveno. Výuku nejprve v rozšiřujícím studiu, od září 1991 ve čtyřletém magisterském studiu a od akademického roku 1994–1995 též v jednooborovém bakalářském studiu zajišťovalo oddělení francouzského jazyka. O jeho založení i personální obsazení se zasloužila první vedoucí oddělení PhDr. Jarmila Jelenová.

V roce 2006 vznikl bakalářský obor Francouzský jazyk se zaměřením na vzdělávání a navazující magisterský obor Učitelství francouzského jazyka pro ZŠ.

Členy oddělení se každoročně stávají zahraniční lektori, jejichž přínos je nesporný pro studenty i učitele. Od svých začátků je oddělení francouzského jazyka odborně, metodicky i materiálně podporováno Velvyslanectvím Francouzské republiky. Velvyslanectví vybavilo oddělení nejen odbornou literaturou a velmi dobrým základem francouzské a frankofonní literatury, ale i základními přístroji.

Seznam vedoucích katedry

PhDr. E. Vyčichlová, CSc.
(1991–2003)

PhDr. J. Sováková, CSc.
(2003–dosud)

Současné zaměření katedry

Katedra ruského a francouzského jazyka v současné době připravuje učitele ruštiny a francouzštiny pro ZŠ v dvouoborových kombinacích (dobíhající nestrukturované studium), od akademického roku 2007–2008 probíhá jednooborové bakalářské tříleté studium Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání a Francouzský jazyk se zaměřením na vzdělávání a navazující dvouleté magisterské obory Učitelství ruského jazyka pro ZŠ a Učitelství francouzského jazyka pro ZŠ. Učitelé katedry rovněž zajišťují výuku ruštiny, francouzštiny a latiny pro další studijní obory, včetně společného základu.

Příznivý ohlas mezi studenty i učiteli má působení zahraničních lektorů na katedře a zahraniční stáže studentů realizované v rámci programu Erasmus nebo v součinnosti s Ministerstvem školství ČR. Přínosné jsou také studijní pobyty učitelů katedry na zahraničních vysokých školách.

Studijní literatura pro většinu disciplín je zajišťována tvorbou učebních textů pracovníky katedry. Nejnověji vydalo oddělení ruštiny skripta pro syntax, slovtvorbu, gramatický seminář, reálie, současnou literaturu, oddělení francouzštiny skripta pro morfosyntax, praktická jazyková cvičení, současnou literaturu a překladatelský seminář a učebnici Úvod do studia francouzského jazyka. Studenti mají možnost vyhledávat literaturu i ve Francouzské alianci v Plzni.

Ve vědecké oblasti se učitelé katedry zaměřují na konfrontační rozbor gramatických a lexikálních jevů, na ruskou a francouzskou literaturu v kontextu světové literatury a na srovnávací didaktiku cizích jazyků. Výsledky své činnosti prezentují na odborných konferencích a symposiích v ČR i v zahraničí. Katedra je zapojena do několika grantových projektů: Učitel 2008, Multimédia 2008 aj.

Významné úspěchy katedry

Během existence katedry její členové vypracovali řadu učebních textů, několik celostátních učebnic či cvičebnic pro vysoké školy, několik učebnic pro základní školy nebo se podíleli na jejich vypracování jako spoluautoři. Členové katedry se podíleli na vydání sedmi ročníků sborníku Jazyk a literatura, vydali osm ročníků sborníku Cizí jazyky a několik sborníků z konferencí, v nichž publikovali výsledky své vědecké práce. Několik prací členů katedry bylo recenzováno v zahraniční odborné literatuře či použito zahraničními odborníky v jejich pracích. K nejvýznamnějším úspěchům katedry patří vydání první československé Metodiky vyučování ruštině v Plzni v roce 1948.

Konference

Ve dnech 27.–29. 6. 1995 se konala konference Ruská exilová literatura.

26. 11. 1997 katedra pořádala seminář ke 100. výročí narození Alexeje Vladimiroviče Kamněva.

24. 10. 2000 byl katedrou uspořádán seminář Nové tendence v rozvoji ruského jazyka a literatury k příležitosti 100. výročí narození ruského lingvisty S. I. Ožegova.

30. 10. 2001 katedra pořádala seminář Rusistika v současných podmínkách, který se konal u příležitosti 200. výročí narození ruského prozaika V. I. Dala. Sborníky zahrnují příspěvky lingvistů z Českých Budějovic, Plzně, Brna, Nitry a Ostravy.

V září 2002 se konala mezinárodní konference Humor ve výuce jazyků napříč Evropou. (Účastnily se jí státy Francie, Portugalsko, Estonsko, Česko, Velká Británie).

Ze všech konferencí byly vydány sborníky.

Zatím poslední vědecká konference pod názvem Ruský jazyk, kultura – teorie a praxe se konala na katedře dne 15. září 2006. Příspěvky českých a slovenských rusistů z této konference jsou publikovány ve sborníku Cizí jazyky VIII.

Od září do prosince 2002 probíhal na katedře cyklus přednášek a seminářů pro učitele ruského jazyka.

Významné osobnosti katedry

A. V. Kamněv (1897–1970)

Zakladatel a první vedoucí semináře pro ruský jazyk a literaturu Pedagogické fakulty v Plzni se jako vynikající odborník trvale zapsal do dějin české rusistiky. A. V. Kamněv se narodil 9. prosince 1897 v rodině carského důstojníka Vladimíra Nikolajeviče Peterse v Korostyševě v bývalé Kyjevské gubernii. V souvislosti s protiněmeckou náladou v ruské společnosti za první světové války si tehdy Petersovi změnili příjmení na Kamněv. V letech 1916–1919 Alexandr Vladimirovič studoval na slavném Alexandrovském lyceu v Petrohradě, po revoluci (1920) emigroval do Jugoslávie a odtud v roce 1925 do ČSR. Zde vyučoval na ruských gymnáziích v Moravské Třebové a v Praze a od roku 1945 působil v Plzni jako profesor Masarykova reálného gymnázia. Brzy na sebe upozornil nejen jako vynikající praktik, ale i jako teoretik. V této době připravil svou Metodiku vyučování ruštině na československých školách. Vyšla v Plzni v roce 1948 jako vůbec první metodika ruštiny v Československu. Nevešla však v širokou známost, protože po únoru 1948 bylo Kosnarovo nakladatelství, které knihu vydalo, likvidováno a převážná část nákladu této průkopnické práce skončila ve stoupě.

Svými odbornými kvalitami upoutal A. V. Kamněv natolik, že po zřízení Pedagogické fakulty v Plzni v roce 1948 se stal od letního semestru vedoucím ruského semináře, později až do svého důchodu v roce 1959 vedl oddělení ruštiny na katedře filologie. Vykonal tu mnoho obtížné zakladatelské a organizační práce a přitom jako vynikající učitel přenášel svou vysokou odpovědnost a nadšení na studenty i kolegy. Přednášel dějiny ruské literatury a metodiku, vedl praktický jazykový výcvik studentů, řídil jejich pedagogickou praxi a připravoval potřebná skripta. Jako vysokoškolský učitel publikoval stati o metodice řečových dovedností a řadu literárněvědných studií. V nich se zabýval především zkoumáním stylu Tolstého Vojny a míru i osobností A. P. Čechova. Literárněvědné práci se plně věnoval i po svém odchodu do důchodu. Jeho literárněvědné studie byly příznivě přijímány a kladně hodnoceny našimi i zahraničními odborníky.

Doc. PhDr. Bedřich Česal, CSc. (1924)

byl jedním ze spoluzakladatelů rusistiky na Pedagogické fakultě v Plzni. Po absolvování studia latiny a ruštiny na Filozofické fakultě UK v Praze (1945–1949) působil jako středoškolský profesor v Plzni a Rokycanech. Od roku 1954 pracoval na plzeňských vysokých školách, nejdříve na Pedagogické fakultě, kde v letech 1968–1970 vykonával funkci vedoucího katedry cizích jazyků a literatur, po nuceném odchodu z fakulty působil na katedře cizích jazyků Vysoké školy strojní a elektrotechnické jako odborný asistent, později jako překladatel. Po rehabilitaci v roce 1990 se vrátil na Pedagogickou fakultu a pokračoval ve své vědecké činnosti. V roce 1991 mu byla umožněna habilitace na PedF UK v Praze, čímž byla částečně napravena křivda minulého období. Doc. Česal byl uznávaným odborníkem v oblasti rusistiky, a to jak v oblasti teoretické, tak i metodické. Vydal řadu učebních textů (mezi nimi i u nás první Stručný mluvnický terminologický slovník rusko-český), byl spoluautorem tří celostátních učebnic pro pedagogickou fakultu, recenzentem několika učebnic.

Významní absolventi

Mgr. Jan Němec – moderátor České televize

Mgr. Iveta Citronová – velvyslanectví ČR v Moskvě

Mgr. Petra Mašíňová (roz. Bartáková) – ředitelka Centra pro Evropskou unii, Praha

Mgr. Barbora Majerová – konzulát v Itálii (Miláno)